

Katre

(Tevhid Denizinden)

İFADE-İ MERAM

Malûmdur ki insan, hasb-el kader çok yollara sülûk eder. Ve o yolda çok musibet ve düşmanlara rastgelir. Bazan kurtulursa da bazan da boğulur. Ben de kader-i İlahînin sevkiyle pek acib bir yola girmiştim. Ve pek çok belalara ve düşmanlara tesadüf ettim. Fakat, acz ve fakrımı vesile yaparak Rabbime iltica ettim. İnayet-i ezeliye beni Kur'ana teslim edip Kur'anı bana muallim yaptı. İşte Kur'andan aldığım dersler sayesinde o belalardan halâs olduğum gibi nefis ve şeytan ile yaptığım muharebelerden de muzafferen kurtuldum. Bütün ehl-i dalaletin vekili olan nefis ve şeytanla ilk müsademe, کَلِمَاتُ الْمُؤْمِنِ وَكَلِمَاتُ الْكَافِرِ كَالْبَرْقِ وَالسَّحَابِ فِي الْمَاءِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ كَمَا أَنَّ الْقُرْآنَ يَكُونُ لِلْعَبْدِ مَعِينًا أَوْ مُنَادِيَةً بِالنَّدَى عَلَى الْأُمَامِ كَلِيمَتُهُ تَصِلُ إِلَى الْعَمَةِ وَمَنْ عَزَا عَلَيْهِمْ فَأَنَّهُ يُزَيَّلُ

kelimelerinde vuku buldu. Bu kelimelerin kalelerinde tahassun ederek o düşmanlarla münakaşalara giriştim. Her bir kelimedede otuz defa meydan muharebesi vukua geldi. Bu risalede yazılan her bir kelime, her bir kayıd, kazandığım bir muzafferiyete işarettir.

Bu risalede yazılan hakikatler, zıdlarına bir imkân-ı vehmî kalmayacak derecede yazılmıştır. Uzun bir hakikate (delili ile beraber) bir kayıd veya bir sıfatla işaret yapılıyor...(*)

(*) İhtar: Bu zamanın cereyanı, benim gibi çoklarını vehmî tehlikelere atmıştır. İnşâallah, bu eser Allah'ın izniyle onları kurtaracak ümidindeyim.

sh: » (Ms: 46)

                                                      

(Bu risale, d rt Bab ile bir H time ve bir Mukaddeme zerine tertib edilmiştir.)

Mukaddeme

Kırk sene  mr mde, otuz sene tahsilimde yalnız d rt kelime ile d rt kel m  ğrendim; tafsilen beyan edilecektir. Burada yalnız icmalen işaret edilecektir. Kelimelerden maksad: Mana-yı harf , mana-yı ism , niyet, nazardır. ş yle ki:

Cenab-ı Hakk'ın masivasına (yani k inata) mana-yı harfiyle ve Onun hesabına bakmak l zımdır. Mana-yı ismiyle ve esbab hesabına bakmak hatadır.

Evet her şeyin iki ciheti vardır. Bir ciheti Hakk'a bakar. Diğ r ciheti de halka bakar. Halka bakan cihet, Hakk'a bakan cihete tenteneli bir perde veya şeffaf bir cam parçası gibi, altında Hakk'a bakan cihet-i isnadı g sterecek bir perde gibi olmalıdır. Binaenaleyh nimete bakıldığı zaman M n'im, san'ata bakıldığı zaman S ni', esbaba nazar edildiğı vakit M essir-i Hakik  zihne ve fikre gelmelidir.

Ve keza nazar ile niyet, mahiyet-i eşyayı tağrir eder. G nahı sevaba, sevabı g naha kalbeder. Evet niyet  di bir hareketi ibadete  evirir. Ve g steriş i in yapılan bir ibadeti g naha kalbeder. Maddiyata esbab hesabıyla bakılırsa cehalettir. Allah hesabıyla olursa, marifet-i İlahiyedir.

Birinci Kel m:                            Ben kendime m lik değilim. Ancak m likim k inatın m likidir. Fakat kendime m lik naza

sh: » (Ms: 47)

rıyla bakıyorum ki, Mâlik-i Hakikî'nin sıfâtını ve sıfatların bir derece mahiyetini ve hududunu bileyim. Evet mevhum, mütenahî hududum ile Mâlik-i Hakikî'nin sıfatlarının bir cihette gayr-ı mütenahî hududunu bildim.

İkinci Kelâm: ۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞Ölüm haktır. Evet bu hayat ve bu beden şu azîm dünyaya direk olacak kabiliyette değildir. Zira onlar demir ve taştan değildir. Ancak et, kan ve kemik gibi mütehalif şeylerden tereküb etmiş. Kısa bir zamanda tevafukları, içtimaları varsa da, iftirakları ve dağılmaları her vakit melhuzdur.

Üçüncü Kelâm: رَبِّیْ رَبِّیْ رَبِّیْ Rabbim birdir. Evet herkesin bütün saadetleri, bir Rabb-î Rahîm'e olan teslimiyete bağlıdır. Aksi takdirde pek çok rablere muhtaç olur. Çünkü insan, câmiyeti itibariyle bütün eşyaya ihtiyacı ve alâkası vardır. Ve her şeye karşı (hissederek veya etmeyerek) teessürü elemleri vardır. Bu ise tam cehennem gibi bir halettir. Fakat erbab tevehhüm edilen esbab yed-i kudretine bir perde olan Rabb-ı Vâhid'e teslimiyet, firdevsî bir vaziyettir.

Dördüncü Kelâm: **بِذَاتِهِ** ile tabir edilen benlik, yani kendisine bir vücut, bir kıymet vermektir ki; bu ene, Cenab-ı Hakk'ın sıfâtını, şuunatını bilmek için bir santral ve bir vâhid-i kıyasîdir.

sh: » (Ms: 48)

Birinci Bab

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□**beyanındadır.**

000000 00000 000000000000 000000000000 000000000000 00000 000000 000000000000
000000000000 000000000000 000000 00000000 00000000000 000000000000000000

Allah'tan başka hak bir Allah'ın bulunmadığını kalben tasdik ve lisanen ikrar ettiğime, bütün gören ve görünen eşyayı şahid gösteriyorum.

Öyle bir Allah ki, vücub-u vücuduna ve Vâhid, Ehad, Ferd, Samed olduğuna Hazret-i Muhammed (A.S.M.) bir şahid-i sadık ve bir bürhan-ı nâtıktır.

Öyle Muhammed (A.S.M.) ki, icma ve tasdiklerine mazhar olmakla, enbiya ve mürselîne siyadet ünvanını; ve ittifak ve tahkiklerini almakla, imam-ül evliya ve'l-ülema lâkabını almıştır. Ve öyle Muhammed (A.S.M.) ki, âyât-ı bâhire, mu'cizat-ı katia ve secaya-yı sâmiye ve ahlâk-ı âliye sahibi olmakla mehbit-i vahy-i ilâhî olmuştur. Ve öyle bir Muhammed (A.S.M.) ki, âlem-i gayb ve melekûtu seyr ve ziyaret etmekle, ervahı müşahede ve melaike ile musahabe, cin ve insanlara irşad vazifesini almıştır. Ve öyle bir Muhammed (A.S.M.)dır ki, şahsiyet-i maneviyesiyle kâinatın kemaline bir fihriste olmakla, bütün saadetlerin ve medeniyetlerin düsturlarını havi bir şeriata sahibdir. Ve öyle bir Muhammed (A.S.M.)dır ki, âlem-i şehadette iken gaybiyattan haber verir bir beşîr ve nezîr olup bütün kuvvetiyle, kemal-i ciddiyetle ve vüsuk ile, itminan ile yüksek bir iman ile nev'-i beşere karşı “Tevhid Dini”ni ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ile ilân ve ilâm ediyor.

Ve keza öyle bir Allah ki, vücub ve vücuduna, celal ve cemaline, Vâhid-i Ehad olduğuna şehadet edenlerden birisi de “Furkan-ı Hakîm”dir.

Ve öyle bir Furkan-ı Hakîm'dir ki, bütün enbiya kitaplarının tasdik

sh: » (Ms: 49)

lerine mazhardır. Ve öyle bir Furkan-ı Hakîm'dir ki, bütün akıllar ve kalbler, hükümlerini kabul ve tasdike icma ettikleri ve cihat-ı sittesinden nur-efşan bir kitabdır.

Ve öyle bir Furkan-ı Hakîm'dir ki, mazhar-ı vahy olan resullerce, mahz-ı vahydir. Ehl-i keşf ve ilhamca ayn-ı hidayettir. Maden-i iman ve mecma-i hakaiktir. Hükümleri delail-i aklıye ile müeyyed ve fitrat-ı selimenin şehadetiyle musaddaktır. Lisan-ül gayb olup, âlem-i şehadette nev'-i beşeri ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ile tevhide emir ve davet ediyor.

Öyle bir Allah ki, vücub-u vücud ve vahdetine, Şu kitab-ı kebir denilen âlem, bütün yazıları ve fasıllarıyla, sahifeleriyle, satırlarıyla, cümleleriyle, harfleriyle Şehadet ettiği gibi; Şu insan-ı kebir denilen kâinat da, bütün azâsıyla, cevahiyle, hceyratıyla, zerratıyla, evsafıyla, ahvaliyle delalet eder. Yani bu kâinat, ihtiva ettiği bütün enva'ıyla                          ve o âlemlerin erkânıyla

                       

ve o erkânın azâsıyla

                       

ve o azânın eczasıyla

                         

ve o eczanın cz'iyatıyla

                         

ve o cz'iyatın hceyratıyla

                           

ve o hceyratın zerratıyla

                       

ve o zerratın tarlası olan es riyle

                     

söyleyerek; bütün enva'ıyla, erkânıyla, azâsıyla, eczasıyla, hceyratıyla, zerratıyla, es riyle (ellibeŐ lisan ile) vücub-u vücud ve vahdetine Şehadet ve delalet eder. Şu lisanların tafsili gelecektir. Őimdi icmal ile zikredeceğim. Şöyle ki:

Kâinat terkiplerindeki intizam, cereyan-ı ahvaldeki nizam, suretlerdeki garabet, nakıŐlarındaki z net, yüksek hikmetler, eŐyadaki muhalefet ve mümaselet, camidattaki muavenet, birbirinden uzak olan Őeylerdeki tesanüd, hikmet-i âmm, inayet-i t mme, rahmet-i vasia, rızk-ı âmm, hayatlar, tasarruf, tahvil, tağrir, tanzim, imk n, huds, ihtiya , za'f, mevt, cehil, ibadet, tesbihat, daavat ve h keza pek  ok sıfatlar lisanlarıyla H lık-ı Kad m-i Kad r'in vücub ve vücuduna ve evsaf-ı kemaliyesine Şehadet ettikleri gibi; esma-i hsnayı tilavet ederek, Cenab-ı Hakk'a tesbih ve Kur'an-ı Hak m'i tefsir ve Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ihbaratını tasdik ediyorlar.

sh: » (Ms: 50)

Ge en lisanların tafsiline ge iyoruz. Şöyle ki:

K inatta görünen tanzimat, nizam, muvazenat kabza-i tasarrufunda bir mizan ve nizam bulunan H lık'ın vücub-u vücuduna delalet etmekle                              

Maahazâ, vâhidin kesrete yaptığı vaziyet ve maslahatı, kesret çok meşakkatlerden sonra yapabilir. Meselâ, bir kumandanın pek çok neferlere verdiği intizam vaziyeti, o neferlere verilse shuletle yapamazlar. Demek Hâlık-ı Vâhid'e yapılan isnadda, zâhiren bu'd ve garabet varsa da esbab ve kesrete edilen isnadda, muzaaf olarak müteselsil muhaller vardır. Şöyle ki:

Her bir zerrede, Vâcib-l Vücud'un sıfatlarını farzetmek lâzım geliyor. Çünkü nakıştaki kemal, san'attaki hüsün o sıfatları ister. Hem şirket kabul etmeyen vücub hakkında, gayr-ı mütenahî şeriklerin far

sh: » (Ms: 52)

zı lâzımdır. Hem her bir zerrenin, bütün zerrelere hem hâkim-i mutlak, hem mahkûm-u mutlak olması lâzım geliyor. Çünkü nizam ve intizam öyle ister. Hem her bir zerrede, ihatalı bir şuur, tam bir ilim lâzımdır. Çünkü zerreler arasında tesanüd ve müvazene vardır. Bu tesanüd ve müvazene ise ilim ile olur.

İşte, eşyayı esbaba isnad etmekte bu kadar muhaller vardır. Amma sahib-i hakikî olan Vâcib-l Vücud'a isnad edildiği vakit, o zerreler şöyle bir vaziyete girerler ki, şemsin cilvelerine, timsallerine, lem'alarına mazhar olan su katreleri gibi; kudret-i ezeliyenin nuranî tecellisine, cilvelerine, lem'alarına o zerreler de mazhar olup, sahib-i kudretin izniyle, gayr-ı mütenahî olan ilim ve iradesiyle, o zerrelerde teşekklât ve terkibat yapılır. Binaenaleyh kudret-i ezeliyenin bir lem'ası kudretin hâsiyetine mâlik olduğundan, esbabın binler lem'asından ve esbabın sultanından daha tesirlidir. Çünkü bunda tecezzi ve inkısam vardır, kudret-i ezeliyede ise yoktur.

Ve keza külfet ve uğraşmak da yoktur. Çünkü kudret Sâni'in zâtına zâtîdir, arazî değildir. Acz, kudretine tahallül edemez. Kudretin bir lem'asına zerreler, şemsler mtesavidir. Büyük, küçükten ağır ve zahmetli değildir. Ve keza hayat, vücud, nur gibi şeylerin zâhir ve bâtınları şeffaf olduğundan, icadları zamanında, vesait-i esbab altında kudretin tasarrufu görünür. Evet hayatın vaziyetlerine ve derecelerine dikkat edilirse, kudretin tasarrufu görünür.

Meselâ: Bir salkım zmn yapılması için ince, camid bir dal ve bir cam parçasında şemsin timsalini tersim için küçük bir delikten ziyanın geçmesi ve bir evi tenvir için bir kibrit tavassut ediyor. Ve bu gibi basit esbab altında yapılan o azîm ve garib işlerde kudretin tasarrufu gündüz gibi görünmesi aşıkârdır.

Ve keza eşyanın esbaba isnadındaki istib'addan ve istiğrabdan hasıl olan inkârdan neş'et eden dalaletlerden hasıl olan ızdırabat, bütün akılları, ruhları Vâcib-ül Vücud'a firar ve iltica etmeye mecbur eder. Çünkü ancak Onun kudretiyle, iradesiyle her müşkil hallolur ve kapalı kapılar açılır. Ve Onun zikriyle kalbler mutmain olurlar. Binaenaleyh necat ve halas ancak Allah'a iltica ile olur. İstî kâinat şü hakikatın lisanıyla
şu hakikatın lisanıyla
yu söylüyor.

Ve keza esbab-ı zâhiriye pek basit, mahdud, fakir, camid, şuursuz,

sh: » (Ms: 53)

iradesiz ve kanunlar kısmı da itibarî, mevhum şeylerdir. Müsebbebatta bulunan hârika nakışlar, zînetler, garib ve acib san'atların o gibi kıymetsiz esbab ile kat'iyen münasebetleri yoktur. Binaenaleyh meselâ bedenın hüceyratındaki nizamlı, intizamlı teşekkülâtı, ekmek yemesine; ve kuvve-i hâfızada yazılan gayr-ı mahdud muntazam nakışları, kulaktaki ve baştaki telafife; ve konuşmakta, tefekkürde, harflerin teşekkülâtına ve suver-i zihniyenin husulüne, lisan ve zihnın hareketleri gibi esbaba isnadları ahmakçasına bir hükümdür. Ancak o gibi müsebbebat, gayr-ı mütenahî bir kudret ile bir ilim ve bir iradeyi iktiza ediyorlar. Bu hakikate binaen sabittir ki, kevn ve vücudda müessir-i hakikî, ancak kudreti gayr-ı mütenahî bir Hâlık-ı Kadîr'dir. Esbab ise bahanelerdir, vesait de perdelerdir.

Havas ve hâsiyetler dahi kudretin tecelliyatına ve lem'alarına isim ve ünvanlardır.

Hem kanunlar ve nevamis denilen şeyler, ancak ilim ile irade ve emrin enva'a olan tecellilerinin isimleridir. Evet kanun emirdendir, namus iradedendir. İstî kâinat müsebbebatın lisanıyla
ile Hâlık-ı Hakikî'yi ilân ediyor.

Ve keza kâinat sahifesinde pek büyük bir itina ve ihtimam ile hârika bir tarzda yazılan nakışlar, münferiden ve müçtemian, gayr-ı mütenahî bir kudreti iktiza ettiklerinden, kâinat da bir Vâcib-ül

Vücut, bir Hâlık-ı Kadîr'in vücuduna bizzarure delalet eder ki, o Hâlık'ın tesir-i kudretine nihayet olmadığından, şeriklerden bilbedahe müstağnidir, şerike ihtiyacı yoktur.

Maahaza, şerik hadd-i zâtında mümteni'dir. Bir ferdinin vücudu mümkün değildir. Çünkü kudret-i kâmilenin tesiri gayr-ı mütenahîdir. Şerik olduğu takdirde, kudretin tesiri mahdud olur. Mütenahî olmadığı halde mütenahî olur, inkıtaa uğrar. Bu ise, birkaç cihetten muhaldir. Öyle ise istiklal ve infirad, uluhiyet için zâtî hassalardır.

Maahaza şerike bir mahal, bir makam, bir imkân-ı zâtî yoktur. Ve şerikin vücudu hakkında ne bir delil ve ne de bir delilden neş'et eden bir ihtimal ve ne de bir emare ve kâinatın hiç bir cihetinde şerike bir mevzi yoktur. Bilakis hangi şeye, hangi cihete bakılırsa tevhid sikkesi görünür. Demek müessir-i hakikî ancak ve ancak Allah'tır.

Evet insan kâinatın en eşrefi ve esbab içinde ihtiyarı en geniş olduğu halde, ef'al-i ihtiyârîsi içinde yemek ve içmek gibi en âdi bir fiilinde, yüz cüz'ünden ancak bir cüz'ü insana ait olabilir. Esbabın sultanı olan insan, böyle eli bağlı, tesirsiz olursa öteki esbab-ı camide ne halt edebilir?

sh: » (Ms: 54)

İşte kâinat şu hakikatten tebarüz eden vücut ve vahdet lisanıyla ۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞
eder. yu tilavet

Ve keza kâinatın bütün ecza ve zerratına tecelli eden esma-i İlahiye arasındaki tesanüd, yani birbirine dayanarak tecelli ettikleri bir temazüç, yani elvan-ı seb'a gibi birbiriyle memzuc olarak eşyayı cilvelendirdikleri eserleri bir olduğu gibi, müsemmalarının da vâhid, ehad olduğuna şehadet eder. Ve bu şehadet lisanıyla, kâinat ۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞ ۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞ diyerek ilân ediyor.

Ve keza kâinatın -küllî ve cüz'î- ihtiva ettiği bütün eczasını istilâ eden bir hikmet-i âmme görünür. Ve bu hikmet-i âmme, kasd, şuur, irade, ihtiyar sıfatlarını tazammun ediyor. Bu sıfatlar, bir Hakîm-i Mutlak'ın vücub-u vücuduna delalet eder. Çünkü kâinat mef'ul ve münfaildir. Mef'ul

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazar, 19 Mayıs 2024 13:13 -

fâilsiz olamadığı gibi, mef'ulün camid bir cüz'ü de fâil olamaz.

Ve keza kâinat sahifesinde bir inayet-i tâmmе parlıyor. Bu inayet, tazammun ettiği hikmet, lûtf, tahsin sıfatlarıyla bir Hâlık-ı Kerim'in vücub-u vücuduna delalet eder. Çünkü in'am ve ihsan, mün'im ve muhsinsiz olamaz.

Ve keza kâinatı müştamilâtıyla beraber içine alan pek geniş bir merhamet görünüyor. Bu merhamet, rahmet, hikmet, inayet, in'am gibi çok sıfatları tazammun ediyor. Bu sıfatlar, bir Rahman-ı Rahîm'in vücub-u vücuduna şehadet eder. Çünkü sıfat mevsufsuz olamaz.

Ve keza zevilhayat ve canlı mahlukata tevzi edilen bir rızk-ı âmm vardır. Ve bu rızk sıfatı, geçen sıfatları istilzam etmekle bir Rezzak-ı Rahîm'in vücuduna delalet eder. Çünkü fiil fâilsiz olamaz.

Ve keza bütün kâinatta intişar eden bir hayat vardır. Bu hayat sıfatı dahi, geçen sıfatları iktiza etmekle bir Hayy-ı Kayyum, bir Muhyî ve Mümit Hâlık'ın vücub-u vücuduna delalet eder. Arkadaş! Elvan-ı seb'a gibi memzuc olan şu beş hakikat, kâinata bir Rab, Kadîr, Âlîm, Hakîm, Kadîm, Rahîm, Rahman, Rezzak, Hayy-ı Kayyum zarurî olduğuna bilbedahe delalet ve şehadet eder. Ve kâinat bu şehadetlerini ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ﷻ ile ilân eder.

Ve keza kâinat yüzünde hüsn-ü zâtîyi gösteren bir hüsn-ü arazî ve bir cemal-i mücerredî gösteren bir cemal-i hazîn ve mahbub-u hakikîye işaret eden bir aşk-ı sadık ve bütün esrarı cezbeden bir hakikat-ı cazibeye işaret eden bir cezbe ve bir incizab vardır. Bu hakikatler, kâinata

sh: » (Ms: 55)

bir Rabb-i Vâcib-ül Vücud lâzım ve zarurî olduğuna şehadet ettiklerini, kâinat **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** ile talim ve ilâm ediyor.

Ve keza bütün enva'ın cz'iyatında bir tasarruf var. Bu tasarruf, faideli iş ve maslahatlar içindir. Ve nebatat ve hayvanatta bir tebeddül ve tahavvül var. Bu da pek çok menfaatler içindir. Küre-i arzda gece ve gündüz cihetiyle bir tağrir var. Bu dahi büyük büyük gayeler içindir. Kâinatta hükümferma olan nizam ve intizamla beraber, faaliyet hususunda elvan-ı seb'a gibi tebarüz eden şu hakikatler, bilbedahe bir mutasarrıf-ı hakîm, kadr, fâil-i muhtar gibi bütün evsaf-ı kemaliye ile muttasıf bir Hâlık'ın vücub-u vücuduna yaptıkları delaleti, kâinat                                         ile tebliğ ediyor.

Ve keza kâinatın ihtiva ettiğ  bütün enva' ve ecza ve zerratı istilâ eden huds, bir muhdıs ve bir mcidi iktiza eder.

Ve keza kâinat bütün eczasıyla beraber gayr-ı mtenah  eşkal ve vaziyetlere kabiliyeti, ihtimali, imkânı varken bu şekl-i hazıra girmesi, elbette bir Hâlık-ı Vâcib-l Vücud'un ihtiyar, irade ve tercihiyle olmuştur.

Ve keza büyük bir fakr u ihtiyaçta bulunan kâinatın enva' ve eczasına lâzım olan işlerini, hacetlerini evkat-ı mnasibde                                       ve is'af etmek, bir Rezzak-ı Kerim'in vücub-u vücuduna delalet eder.

Ve keza kâinat, umum  ve husus , madd  ve manev  pek büyük ihtiyaçlar içindedir. Gerek vücuduna ve gerek bekasına lâzım şeyleri, işleri görmekten âcizdir. Bu gibi matlublarının şuuru olmaksızın yerine getirilmesi, elbette Rahman-ı Rah m ve Vâcib-l Vücud bir Sâni'-i Hak m tarafındandır.

Ve keza kevn ve vücudda, imkân, kesret, infial mertebeleri vardır. İmkân mertebesi, vücub mertebesine bakar ve onu istilzam eder. Kesret mertebesi, vahdet mertebesine nâzırdır, onu iktiza eder. İnfial mertebesi, fâiliyet mertebesine mütevakkıftır. Bu mertebeler arasındaki istilzam, bizzarure vâcib, vâhid, fa'al bir Hâlık'ı iktiza ve istilzam eder.

Ve keza bakıyoruz ki, kâinatta herhangi bir şey, hadd-i kemale vâsıl olmayınca hareket etmekten durmuyor. Kemaline vâsıl olduğ  zaman hareketi terk edip sknda oturur. Bundan anlaşıyor ki, vücud kemali ister, kemal de sübutu iktiza eder. Öyle ise, vücudun vücudu kemal iledir. Kemalın kemali de devam ile olur. Öyle ise, bir Vâcib-i Sermed , Kâmil-i Mutlak var ki,

mmkinatın bütün kemalâtı, O'nun

sh: » (Ms: 56)

nur-u kemalinin cilvelerine birer gölgedir. Öyle ise Cenab-ı Hak zâtında, sıfatında, ef'alinde kâmil-i mutlaktır.

Ve keza her şeyin bâtını zâhirinden daha latif, daha şeffaftır. Bu ise, Sâni'in o şeyden hariç ve baid olmamasına delalet eder. O şeyin sair eşya ile nizam ve mvazenesinin Sâni tarafından temin edildiği cihetle de, Sâniin o şeyde dâhil olmamasını iktiza eder. Öyle ise, bir masnuun zâtına bakılırsa, Sâniin ilim ve hikmeti görünür. Gayrisıyla birlikte bakılırsa, Sâniin fevk-al küll bir sem' ve basara mâlik olduğu görünür. Bu hakikatten anlaşıldı ki: Sâni'-i Âlem, âlemde dâhil olmadığı gibi âlemden hariç de değildir. İlmi ve kudreti ile herşeyin içinde olduğu gibi, her şeyin fevkindedir. Bir şeyi gördüğü gibi, bütün eşyayı da beraber görür.

Bu hakikatler, kavs-i kuzeh renkleri gibi macun, bir takım nuranî âyetlerdir. Kâinat bütün evsaf-ı kemaliye ile muttasıf bir Hâlık'ın vücub-u vücud ve vahdetine delalet eder. Evet kâinat o Hâlık'ın nurunun gölgesi, esmasının tecelliyatı, ef'alinin âsârıdır.

Arkadaş! Kâinatın ş geçen hakikatların lisanıyla söylediği                                   delailiyle

                                             

ı isbat eder. Ve keza

                                              

hakikatı

                           

ı istilzam ediyor.

                           

da, imanın beş rknn tazammun ettiği gibi, sıfat-ı rububiyete de mazhar ve mir'attır. Bu sırra binaendir ki,

                           

imanın mizan ve terazisinde

                         

ile karin ve mvazi olmuştur. Nübüvvet, sıfat-ı rububiyete nâzır ve mazhar olduğundan, umumî bir cmiiyete mâliktir.

Velayet ise, hususî ve cüz'îdir. Aralarındaki nisbet

KATRE

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazar, 19 Mayıs 2024 13:13 -

                     

ile

       

arasındaki nisbet gibidir ki, birisinde izafe umum  dir,   tekisinde husus  dir. Veya arzdan ar  a olan mi'racla secdedeki mi'rac arasında veya ar   ile kalb arasındaki nisbet gibidir.

Arkada  !   u y  ksek olan matluba zikretti  imiz b  rhanlar, matlubu ihata eden bir dairedir. Matlub olan v  cub-u v  cud ve vahdet o dairenin merkezindedir. Daireyi te  kil eden b  rhanların her birisi, parma  ı

sh: » (Ms: 57)

nı uzatıp, matlubun hak ve s  dik oldu  una imza atıyorlar. O b  rhanlardan zayıf olanların aralarında tesan  d vardır. Yani, birbirini teyid ve takviye etmekle, zayıf b  rhanların za'fiyeti z  il olur. Z  il olmasa bile itibardan d    mez. İtibardan d    se bile, dairenin bozulmasına sebep olmaz. Ancak daire k    l  r.

Maahaz   b  rhanların heyet-i mecmuasına terett  b eden matlubun kuvvet ve vuzuhunu her ferdden istemek ve her ferdde aramak, aklın hastalı  ına, zihn  n c  z'iyetine i  aret olup, matlubu red ve ink  r i  in bir zemin te  kil ediyor. Binaenaleyh bir b  rhana bakıldı  ı zaman za'fiyetten dolayı vehimler ba  g  sterirse,   teki b  rhanlardan s  z  len kuvvet ile ortada za'fiyet kalmaz, vehimler de da  ılır.

Maahaz   bazı b  rhanlar suya benziyor, bir kısmı da havaya benziyor, bir kısmı da ziya gibidir. Binaenaleyh bu gibi b  rhanları gayet latif ve dikkatli ince bir fikir ile arayıp tutmalıdır ki, d  k  lmesin, s  nmesin, u  masın!..

sh: » (Ms: 58)

TAKR  Z

KATRE

Ahmet Türkan tarafından yazıldı

Pazar, 19 Mayıs 2024 13:13 -

(Fâzıl-ı muhterem Meclis-i Mesahif ve Tedkik-i Müellefat-ı Şer'îye Reis-i Âlîsi Şeyh Safvet Efendi Hazretlerinin takrizidir.)

Cenab-ı Hakk'a hamd ve kendisine Kur'an nâzil olan Peygamberimize ve dinin binasını tahkim ve temhid eden âl ü ashabına salât ü selâm olsun!

Tevhid Denizinden Bir Katre namındaki risale gözüme tecelli etti. O denizle bu katre arasında bir fark göremedim. Çünkü o katre hakikatte o denizden geliyor ve o denize dökülüyor. Tevhid denizinden avuçla su içmekte ve İslâmiyet memesinden süt emmekte kardeşimiz olan allâme Bediüzzaman Said Nursî'nin sa'yinden dolayı Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükürler olsun!

El-fakir, türab-u akdam-ul ülema

SAFVET

(Rahmetullâhi Aleyh)

sh: » (Ms: 59)

Hâtime

(Şu hâtime, dört çeşit hastalıkları beyan eder. Ve tedavi çarelerini gösterir.)

Birinci Hastalık: “Ye's”tir.

Arkadaş! Amele ve tâate muvaffak olamayan azabdan korkar, yeise düşer. Böyle bir me'yusun

gözüne, dinî mes'elelere münafî edna ve zayıf bir emare, kocaman bir bürhan görünür. Böyle birkaç emareyi elde eder etmez, diğer emarelerin saikasıyla ilân-ı isyan ederek İslâm dairesinden çıkar, şeytanın ordusuna iltihak eder. Binaenaleyh a'male muvaffak olamayanlar, yeise düşmemek için şu âyete müracaat etsin:

00000 00000000000 000 0000000000000 000000 00000000000 00000000000 0000000000 0000 0000
 00000 00000000 0000000000 000000000000 0000000000 00000000 000000 0000000 0000000000
 000000000000 000000000000

İkinci Hastalık: “Ucb”dur.

Arkadaş! Yeise düşen adam, azabdan kurtulmak için, istinad edecek bir noktayı aramaya başlar. Bakar ki, bir miktar hasenat ve kemalâtı var, hemen o kemalâtına bel bağlar. Güvenerek der ki: “Bu kemalât beni kurtarır, yeter” diye bir derece rahat eder. Halbuki a'male güvenmek ucbdur. İnsanı dalalete atar. Çünkü insanın yaptığı kemalât ve iyiliklerde hakkı yoktur; mülkü değildir, onlara güvenemez.

Hem insanın vücudu ve cesedi bile onun değildir. Çünkü kendisinin eser-i san'atı değildir. O vücudu yolda bulmuş, lakita olarak temellük de etmiş değildir. Kıymeti olmayan şeylerden olduğu için yere atılmış da insan almış değildir. Ancak o vücud hâvi olduğu garib san'at, acib nakışların şehadetiyle, bir Sâni'-i Hakîm'in dest-i kudretinden çıkmış kıymettar bir hane olup, insan o hanede emaneten oturur. O vücutta yapılan binlerce tasarrufattan ancak bir tane insana aittir.

Ve keza esbab içerisinde en eşref, en kuvvetli bir ihtiyar sahibi insan iken, ef'al-i ihtiyariye namıyla kendisine mal zannettiği ef'alın ekl, şürb gibi en âdi bir fiilin husulünde, yüz

sh: » (Ms: 60)

cüz'ünden ancak bir cüz'ü insana aittir.

Ve keza insanın elindeki ihtiyar pek dardır. Havassının en geniş hayal olduğu halde, o hayal akıl ve aklın semerelerini ihata edemez. Bunları, bu kadar büyük iken, nasıl daire-i ihtiyarına idhal edip, onlarla iftihar ediyorsun?

Ve keza şuurî olmaksızın, senin lehine ve aleyhine çok fiiller cereyan etmektedir. O fiiller şuurî oldukları halde, şuurun taalluk etmediğinden sabit olur ki, o fiillerin fâili bir Sâni'-i Zîşuur'dur. Ne sen fâilsin ve ne senin esbabın... Binaenaleyh mâlikiyet davasından vazgeç. Kendini mehasin ve kemalâta masdar olduğunu zannetme. Ve kat'iyen bil ki, senden sana yalnız noksan ve kusur vardır. Çünkü sû-i ihtiyarınla, sana verilen kemalâtı bile tağrir ediyorsun. Senin hanen hükmünde bulunan cesedin bile emanettir. Mehasinin hep mevhubedir; seyyiatın meksûbedir. Binaenaleyh

de.

Üçüncü Hastalık: “Gurur”dur.

Evet gurur ile insan maddî ve manevî kemalât ve mehasinden mahrum kalır. Eğer gurur saikasıyla başkaların kemalâtına tenezzül etmeyip, kendi kemalâtını kâfi ve yüksek görürse, o insan nâkîstir. Böyle insanlar, malûmat ve keşfiyatlarını daha yüksek görmekle, eslaf-ı izâmın irşadat ve keşfiyatlarından mahrum kalırlar. Ve evhama maruz kalarak bütün bütün çizgiden çıkarlar. Halbuki eslaf-ı izâmın kırk günde yaptıkları bir keşfiyatı, bunlar kırk senede bulamazlar.

Dördüncü Hastalık: “Sû'-i zan”dır.

Evet insan hüsn-ü zanna memurdur. İnsan, herkesi kendisinden üstün bilmelidir. Kendisinde bulunan sû-i ahlâkı, sû-i zan saikasıyla başkalarına teşmil etmesin. Ve başkaların bazı harekâtını, hikmetini bilmediğinden, takbih etmesin. Binaenaleyh eslaf-ı izamın hikmetini bilmediğimiz bazı hallerini beğenmemek, sû-i zandır. Sû-i zan ise, maddî ve manevî içtimaiyatı zedeler.

Arkadaş! Taht-el arz yaptığım hayalî bir seyahatta gördüğüm bazı hakikatları zikredeceğim:

Birinci Hakikat: Arkadaş! Mâlik-i Hakikî'den gaflet, nefsin firavunluğuna sebep olur. Evet taht-ı tasarrufunda bulunan bütün eşyanın Mâlik-i Hakikîsini unutan, kendisini kendisine mâlik zannederek hâkimiyet tevehhümünde bulunur. Ve başkaları da, bilhassa esbabı kendisine kıyas ile, hâkim ve mâlik defterine kaydeder. Ve bu vesile ile, Allah'ın

sh: » (Ms: 61)

mülkünü, malını kendilerine taksim ederek ahkâm-ı İlahiyeye karşı muaraza ve mbarezeyeye başlar.

Halbuki Cenab-ı Hak tarafından insanlara verilen benlik ve hürriyet, uluhiyet sıfatlarını fehmetmek üzere bir vâhid-i kıyasî vazifesini görüyor. Maalesef s'-i ihtiyar ile hâkimiyet ve istiklaliyete âlet ederek tam bir firavun olur.

Arkadaş! Bu ince hakikat, tam vuzuh ve zuhuruyla şöyle bana göründü ki: Gaflet suyu ile tenebbt eden benlik, Hâlık'ın sıfatlarını fehmetmek için bir vâhid-i kıyastır. Çünki insanlar görmedikleri şeyleri kıyas ve temsiller ile bilirler. Meselâ: Bir adam Cenab-ı Hakk'ın kudretini anlamak için bir taksimat yapar: “Buradan buraya benim kudretimdedir, bundan o yanı da Onun kudretindedir” diye vehmî bir çizgi çizmekle mes'eleyi anlar. Sonra mevhum hattı bozar, hepsini de ona teslim eder. Çünki nefis, nefesine mâlik olmadığı gibi cismine de mâlik değildir. Cismi, ancak acib bir makine-i İlahiyedir. Kaza ve kader kalemiyle kudret-i ezeliye (bir cilveciğİ) o makinede alışıyor. Binaenaleyh insan o firavunluk davasından vazgeçmekle, mlk mâlikine teslim etsin, emanete hıyanet etmesin! Eğİ hıyanetle bir zerreyi nefesine isnad ederse, Allah'ın mülkünü esbab-ı camideye taksim etmiş olacaktır.

İkinci Hakikat: Ey nefis-i emmare, katiyen bil ki, senin hususî ama pek geniş bir dnyan vardır ki; âmâl, mid, taallukat, ihtiyacat üzerine bina edilmiştir. En büyük temel taşı ve tek direğİ, senin vücudun ve senin hayatındır. Halbuki o direk kurtludur. O temel taşı da rktr. Hülâsa, esastan fasid ve zayıftır. Daima harab olmağİ hazırdır.

Evet bu cisim ebedî değıl, demirden değıl, taştan değıl.. ancak et ve kemikten ibaret bir şeydir. Âni olarak senin başına yıkılıyor, altında kalıyorsun. Bak zaman-ı mazi senin gibi geçmiş olanlara geniş bir kabir olduğİ gibi, istikbal zamanı da geniş bir mezaristan olacaktır. Bugün sen iki kabrin arasındasın; artık sen bilirsin!...

Arkadaş! Bildiğimiz, gördüğümüz dünya bir iken, insanlar adedince dünyaları hâvidir. Çünkü her insanın tam manasıyla hayalî bir dünyası vardır. Fakat, öldüğü zaman dünyası yıkılır, kıyameti kopar.

Üçüncü Hakikat: Şu gördüğün dünyayı, bütün lezaiziyle, sefahetleriyle, safalarıyla pek ağır ve büyük bir yük gördüm. Ruhu fasid, kalbi hasta olanlardan başka kimse o ağır yükün altına giremez. Çünkü bütün kâinatla alâkadar olmaktansa ve her şeyin minnetine girmektense ve bütün esbab ve vesaite el açıp arz-ı ihtiyaç etmektense, bir Rabb-ı Vâhid, Semi' ve Basîr'e iltica etmek daha rahat ve daha kârlı değil midir?

sh: » (Ms: 62)

Dördüncü Hakikat: Ey nefis (*) Kâinatın uzak çöllerine gidip Sâni'in isbatına deliller toplamaya ihtiyaç yoktur. Bir kulübecik hükmünde bulunan içerisinde oturduğun cisim kafesine bak! Senin o kulübenin duvarlarına asılan icad silsilelerinden, hilkatın mu'cizelerinden ve hârika san'atlarından, kulübeden harice uzatılan ihtiyaç ellerinden ve pencerelerinden yükselen "Ah!, Oh!" ve enînler lisan-ı haliyle istenilen yardımlarından anlaşılır ki, o kulübeyi müştemilâtıyla beraber yaratan Hâlık'ın o âh u enînleri işitir, şefkat ve merhamete gelir, hacat ve âmâlin ne varsa taht-ı taahhüde alır. Zira sineğin kafasındaki o küçük küçük hüceyratın nidalarına "Lebbeyk" söyleyen o Sâni'-i Semi' ve Basîr'in, senin dualarını işitmemesi ve o dualara müsbet cevaplar vermemesi imkân ve ihtimali var mıdır?

Binaenaleyh ey bu küçük hüceyrelere mürekkebi ve "ene" ile tabir edilen hüceyre-i kübra! O kulübeciğin küçüklüğüyle beraber, dolu olduğu hârika icadlarını gör, imana gel! Ve: Yâ İlahî! Yâ Rabbî! Yâ Hâlıkî! Yâ Musavvirî! Yâ Mâlikî ve yâ men lehülmülkü velhamd! Senin mülkün ve emanetin ve vedân olan şu kulübecikte misafirim, mâlik değilim." de; o bâtil temellük davasından vazgeç! Çünkü o temellük davası, insanı pek elîm elemlere maruz bırakır. (**)

Nükte

Arkadaş! İman bütün eşya arasında hakikî bir uhuvveti, irtibatı, ittisali ve ittihad rabitalarını tesis eder.

Küfür ise, bürudet gibi bütün eşyayı birbirinden ayrı gösterir ve birbirine ecnebi nazarıyla baktırır. Bunun içindir ki, mü'minin ruhunda adavet, kin, vahşet yoktur. En büyük bir düşmanı ile bir nevi kardeşliği vardır. Kâfirin ruhunda hırs, adavet olduğu gibi nefsinin iltizam ve

(*)(Müellif-i muhterem, kendi nefesine tasrihen, başkalara da ta'rizen söylüyor.)

(**) (Mütercim'in bir itirazı)

Mesnevî-i Nuriye'nin Arabî asıl nüshasında bulunan ve yeri burası olan Sübhanallah, Elhamdülillah ve Allahuekber'e dair çok kıymetli ve ehemmiyetli bir kısmı, üslûbunu ve fesahatını muhafaza edememek ve evrad makamında okunabilen o hakikatları Türkçeye çevirmekle, kıymet-i asliyesini haleldar etmek endişesiyle tercüme etmedim. Karilerden özür diler, rahmet ve hayır dualarını beklerim

Mütercim

ABDÜLMECİD

sh: » (Ms: 63)

nefsine itimadı vardır. Bu sırra binaendir ki, dünya hayatında bazan galebe kâfirlerde olur. Ve keza kâfir, dünyada hasenatının mükâfatını (filcümle) görür. Mü'min ise, seyyiatının cezasını görür.

Bunun için dünya kâfire cennet (yani âhirete nisbeten), mü'mine cehennemdir (yani saadet-i ebediyesine nisbeten). Yoksa dünyada dahi mü'min yüz derece ziyade mes'uddur, denilmiştir.

Ve keza iman, insanı ebediyete, Cennet'e lâıyk bir cevhere kalbeder. Küfür ise ruhu, kalbi söndürür, zulmetler içinde bırakır. Çünkü iman, kabuğunun içerisindeki lübbü gösterir. Küfür ise, lüb ile kabuğu tefrik etmez. Kabuğu aynen lübb bilir ve insanı cevherlik derecesinden kömür derecesine indirir.

Nokta

Arkadaş! Kalb ile ruhun hastalığı nisbetinde felsefe ilimlerine meyil ve muhabbet ziyade olur. O hastalık marazı da, ulûm-u akliyeğe tevaggul etmek nisbetindedir. Demek manevî olan hastalıklar, insanları aklî ilimlere teşvik ve sevk eder. Ve akliyat ile işğal eden, emraz-ı kalbiyeğe mübtela olur.

Ve keza dünyanın iki yüzünü gördüm:

Bir yüzü: Az çok zâhirî bir ünsiyet, bir güzelliği varsa da, bätını ve içi daimî bir vahşet ile doludur.

İkinci yüzü: Filcümle zâhiren vahşetli ise de, bätinen daimî bir ünsiyetle doludur. Kur'an-ı Azîmüşşan, nazarları âhiret ile muttasıl olan ikinci vechte tevcih eder. Birinci vech ise âhiretin zıddı olup ademle muttasıldır.

Ve keza mümkinatın da iki vechi vardır:

Birisi: Enaniyet ile vücuddur. Bu ise, ademe gider ve ademe kalbolur.

İkincisi: Enaniyetin terkiyle ademdir. Bu ise Vâcib-ül Vücud'a bakar bir vücud kazanır. Binaenaleyh vücud istersen, mn'adım ol ki vücudu bulasın!..

Nükte

(Mukaddemede zikredilen dört kelimeden, niyet hakkındadır.)

Arkadaş! Bu niyet mes'elesi, benim kırk senelik ömrümün bir mahsulüdür. Evet niyet öyle bir hâsiyete mâliktir ki, âdetleri, hareketleri ibadete eviren pek acib bir iksir ve bir mâyedir.

sh: » (Ms: 64)

Ve keza niyet, l ve meyyit olan haletleri ihya eden ve canlı, hayatlı ibadetlere eviren bir ruhtur.

Ve keza niyette öyle bir hâsiyet vardır ki; seyyiatı hasenata ve hasenatı seyyiata tahvil eder. Demek niyet, bir ruhtur. O ruhun ruhu da ihlastır. Öyle ise necat, halas ancak ihlas iledir. İşte bu hâsiyete binaendir ki; az bir zamanda çok ameller husule gelir. Buna binaendir ki; az bir mrde, Cennet bütün lezaiz ve mehasiniyle kazanılır. Ve niyet ile insan, daimî bir şâkir olur, şükür sevabını kazanır.

Ve keza dünyadaki lezzet ve nimetlere iki cihetle bakılır:

Bir cihette, o nimetlerin bir mn'im tarafından verildiği düşünülür. Ve nazar, o lezzetten in'am edene döner; onu düşünür. Mn'imi düşünmek lezzeti, nimeti düşünmekten daha lezizdir.

İkinci cihet, nimeti görür görmez nazarını ona hasrederek, o nimeti ganîmet telakki ederek minnetsiz yer. Halbuki birinci cihette lezzet, zeval ile zâil olsa bile ruhu bâkidir. Çünki Mn'im'i

düşünür. Mün'im ise merhametlidir, daima bu nimetleri bana verir diye ümidvar olur. İkinci cihette, nimetin zevali ölüm değildir ki, ruhu kalsın. Ruhu da söner, ancak dumanı kalır. Musibetlerin ise; zevalinden sonra dumanları söner, nurları kalır. Lezzetlerin zevalinden sonra kalan dumanları, günahlarıdır.

Arkadaş! Dünya ve âhiretteki lezzet ve nimetlere, iman ile bakılırsa, bunlarda bir hareket-i devriye görülür ki; emsaller birbirini takib eder. Biri gider, yerine onun misli gelir. Bu sayede o nimetlerin mahiyeti sönmez. Ancak teşahhusat-ı cüz'iyede firak ve iftirakları vardır. Bunun içindir ki; lezaiz-i imaniye, firak ve iftirak ile müteessir ve mükedder olmuyor. Fakat ikinci cihette, her bir lezzetin zevali var. Ve o zeval hadd-i zâtında elem olduğu gibi, düşünmesi de elemidir. Çünkü bu ikinci cihette, hareket devriye değildir, müstakimdir. Lezzet, ebedî bir ölüm ile mahkûm olur...

Nokta

Arkadaş! Esbab ve vesaiti insan kucağına alıp yapışırsa, zillet ve hakarete sebep olur. Meselâ: Kelb, bütün hayvanlar içerisinde birkaç sıfat-ı hasene ile muttasıftır ve o sıfatlar ile iştihar etmiştir. Hattâ sadakat ve vefadarlığı darb-ı mesel olmuştur. Bu güzel ahlâkına binaen, insanlar arasında kendisine mübarek bir hayvan nazarıyla bakılmağa lâayık iken, maalesef insanlar arasında mübarekiyet değil necis-ül ayn addedilmiştir.

sh: » (Ms: 65)

Tavuk, inek, kedi gibi sair hayvanlarda, insanların onlara yaptıkları ihsanlara karşı şükran hissi olmadığı halde, insanlarca aziz ve mübarek addedilmektedirler. Bunun esbabı ise, kelbde hırs marazı fazla olduğundan esbab-ı zâhiriye öyle bir derece ihtimam ile yapışır ki, Mün'im-i Hakikî'den bütün bütün gafletine sebep olur. Binaenaleyh vasıtayı müessir bilerek Müessir-i Hakikî'den yaptığı gaflete ceza olarak necis hükmünü almıştır ki tahir olsun. Çünkü hükümler, hadler günahları afveder. Ve beynennas tahkir darbesini, gaflete keffaret olarak yemiştir.

Öteki hayvanlar ise, vesaiti bilmiyorlar ve esbaba o kadar kıymet vermiyorlar. Meselâ: Kedi seni sever, tazarru' eder, senden ihsanı alıncaya kadar. İhsanı aldıktan sonra öyle bir tavır alır ki, sanki aranızda muarefe yokmuş ve kendilerinde sana karşı şükran hissi de yoktur. Ancak Mün'im-i Hakikî'ye şükran hisleri vardır. Çünkü fitratları Sâni bilip ve lisan-ı halleriyle ibadetini

yaparlar. Ŗuur olsun olmasın...

Evet kedinin “mır-mır”ları “Ya Rahîm! Ya Rahîm! Ya Rahîm”dir.

Nükte

Yine gördüm ki: Eğer her Ŗey Cenab-ı Hakk’a isnad edilmezse, bir ân-ı vâhidde, gayr-ı mütenahî ilahların isbatı lâzım gelir. Ve bütün zerrât-ı kâinattan daha çok olan Ŗu ilahların her birisi, bütün ilahlara hem zıd, hem misil olması lâzım geliyor. Ve aynı zamanda, her birisi, bütün kâinata elini uzatmış tasarrufatta bulunuyor gibi bir vaziyet alması lâzım geliyor. Meselâ: Bal arısının bir ferdiyi yaratan bir kudretin hükmü, bütün kâinata cârî ve nafiz olması lâzımdır. Zira, o bal arısı kâinatın unsurlarına nmunedir, eczasını kâinattan alıyor. Halbuki vücud sahasında mahal ve makam, yalnız ve yalnız Vâcib-l Ehad’a mahsustur. Eğer eşya kendi nefislerine isnad edilirse, her bir zerreye bir uluhiyet lâzımdır. Meselâ: Ayasofya’nın bânisi inkâr edildiği takdirde, her bir taşı bir Mimar Sinan olması lâzım geliyor. Öyle ise kâinatın Sânia olan delaleti, kendi nefsine olan delaletinden daha vâzıh, daha zâhir, daha evlâdır.

Öyle ise, kâinatın inkârı mümkün olsa bile, Sâni’in inkârı mümkün değildir...

Nokta

Gafletten neş’et eden dalalet, pek garib ve acibdir. Mukareneti illiyete kalbeder. İki Ŗey arasında bir mukarenet olursa, yani daima be

sh: » (Ms: 66)

raber vücuda gelirlerse, birisinin ötekisine illet gösterilmesi o dalaletin Ŗe’nindendir. Halbuki devamlı mukarenet, illiyete delil olamaz.

rızk taahhüd altına alınmıştır. Fakat, rızk dediğimiz iki kısımdır: Hakikî rızk, mecazî rızk. Yani zarurî var, gayr-ı zarurî var.

sh: » (Ms: 67)

Âyetle taahhüd altına alınan, zarurî kısımdır. Evet hayatı koruyacak derecede gıda veriliyor. Cisim ve bedenın semizliği ve za'fiyeti, rızkın çok ve az olduğuna bakmaz. Denizin balıklarıyla karanın patlıcanları şahiddir. Meczâî olan rızk ise, âyetin taahhüdü altında değildir. Ancak sa'y ve kesbe bağlıdır.

Nokta

Arkadaş! Masum bir insana veya hayvanlara gelen felâketlerde, musibetlerde, beşer fehminin anlayamadığı bazı esbab ve hikmetler vardır. Yalnız meşiet-i İlahiyenin düsturlarını hâvi şeriat-ı fıtriye ahkâmı, aklın vücuduna tâbi değildir ki, akklı olmayan bir şeye tatbik edilmesin. O şeriatın hikmetleri kalb, his, istidada bakar. Bunlardan husule gelen fiillere, o şeriatın hükümleri tatbik ile tecziye edilir. Meselâ: Bir çocuk, eline aldığı bir kuş veya bir sineği öldrse, şeriat-ı fıtriyenin ahkâmından olan hiss-i şefkatte muhalefet etmiş olur. İşte bu muhalefetten dolayı, düşüp başı kırılırsa müstehak olur. Çünki bu musibet, o muhalefete cezadır. Veya dişi bir kaplan, öz evlâdlarına olan şiddet-i şefkat ve himayeyi nazara almayarak, zavallı ceylânın yavrucuğunu parçalayarak yavrularına rızık yapar. Sonra bir avcı tarafından öldrlr. İşte hiss-i şefkat ve himayeye muhalefet ettiğinden, ceylâna yaptığı aynı musibete maruz kalır.

İhtar: Kaplan gibi hayvanların helâl rızıkları, ölü hayvanlardır. Sağ hayvanları öldürüp rızık yapmak, şeriat-ı fıtriyece haramdır.

sh: » (Ms: 68)

i'TiZAR

Arkadaş! Bu risale, Kur'anın bazı âyâtını şuhudî bir tarzda beyan eden bir nevi tefsirdir. Ve hâvi olduğu mesail, Furkan-ı Hakîm'in cennetlerinden koparılmış bir takım gül ve çiçekleridir. Fakat ibaresindeki işkal ve îcazdan tevahhuş edip, mütalaasından vazgeçme... Mütalaasına tekrar ile devam edilirse, me'luf ve me'nus bir şekil alır. Kezalik nefsin temerrüdünden de korkma. Çünkü benim nefs-i emmarem bu risalenin satvetine dayanamıyarak inkıyada mecbur olduğu gibi, şeytanım da □□□□□□□□□□□□□□□□ diye bağırdı. Sizin nefis ve şeytanlarınız benim nefis ve şeytanımdan daha âsi, daha tâgî, daha şakî değiller.

Kezalik Birinci Bab'da tevhidin beyanı için zikredilen delillerde vâki olan tekrarları, faidesiz zannetme. Hususî makamlarda, ihtiyaca binaen zikredilmişlerdir. Evet hatt-ı harbde siperde oturup müdafaa eden bir nefer, etrafında bulunan boş siperlere gitmeyip, bulunduğu siper içinde diğer bir pencereyi açması elbette bir ihtiyaca binaendir.

Kezalik bu risalelerin ibarelerindeki işkal ve iğlakin, keyf için ihtiyarımdan çıkmış olduğunu zannetme. Çünkü bu risale, dehşetli bir zamanda, nefsimin hücumuna karşı yapılan âni ve irticalî bir münakaşadır. Kelimeleri, o müdhiş mücadele esnasında zihnimin eline geçen dikenli kelimelerdir. O ateşle nurun karıştıkları bir hengâmda, başım dönmeğe başlıyordu. Kâh yerde, kâh gökte, kâh minarenin dibinde, kâh minarenin şerefesinde kendimi görüyordum. Çünkü takib ettiğim yol, akıl ile kalb arasında yeni açılan berzahî bir yoldur. Akıldan kalbe, kalbdan akıla inip çıkmaktan bîzar olmuştum. Bunun için, bir nur bulduğum zaman, hemen üstüne bir kelime bırakıyordum. Fakat o nurların üstüne bıraktığım kelime taşları, delalet için değildi. Ancak kaybolmamak için birer nişan ve birer alâmet olarak bıraktırdım. Sonra baktım ki, o zulmetler içinde bana yardım eden o nurlar, Kur'an güneşinden ilham edilen misbah ve kandillerdi.

[illegible]

sh: » (Ms:69)

KATRE

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazar, 19 Mayıs 2024 13:13 -
